

Barbora Grígeřová: Hipsteri z pohľadu post-subkultúrnej teórie s empirickým zameraním na Českú republiku

Bakalárská práca

Posudek vedoucího

Autorka práce se chopila tématu, které je dosud málo probádané, jakkoli je častým tématem v médiích, v internetových debatách jako jsou diskusní fóra nebo sociální sítě atd. Zkoumat takové téma na úrovni bakalářské práce si vyžaduje především prostudovat veškerou dostupnou literaturu, včetně zdrojů spíše publicistického charakteru. Navíc však je možné na této úrovni realizovat spíše časově a místně omezený vlastní výzkum, který může pouze naznačit odpovědi na základní otázky spojené s tímto fenoménem. Autorka si na základě studia literatury postavila velmi ambiciózní otázku, a to, zda je možné hipstery považovat za klasicky definovanou subkulturu, či se jedná po skupinu, která již jeví postsubkulturní znaky tak, jak jsou v některých pracích charakterizovány od 90. let (prostřednictvím konceptů jako jsou neokmen, klubová kultura, scéna atd.). V této práci tuto otázku nemohla vyčerpávajícím způsobem zodpovědět, ale podařilo se jí naznačit, jakým způsobem by se dala systematictěji zkoumat a že, jak to tak bývá, není odpověď ani zdaleka černobílá.

Především však autorka solidním způsobem zpracovala dostupnou literaturu k tématu. Zpracovala základní pojmy, které jsou využívány ke studiu subkultur a postsubkultur, především v britsko-americké tradici cultural studies. Ze všech možných definic kultury tak zde autorka pracuje pouze s britskými autory (Raymond Williams, Dick Hebdige, Stuart Hall), kteří iniciovali a rozvíjeli studium populární kultury (popular culture). To jí umožňuje přejít ke specifikaci dosavadních konceptuálních vymezení subkultur, včetně kritiky od 90. let, kdy se samotný pojem začal nahrazovat různými alternativami. Zásah debat o postmodernismu zde byl významný nejen na teoretické rovině, ale i vzhledem k rychle proměňujícímu předmětu zkoumání.

Tento exkurz autorce umožnil operacionalizovat výzkumnou otázku do dílčích tematických oblastí, které odpovídají charakteristikám, jež byly identifikovány jako proměňující se ve vztahu ke klasickým subkulturám. S touto výbavou pak přistoupila k provedení výzkumné sondy, tedy k polostrukturovaným rozhovorům v místech spojovaných s hipsterstvím a s osobami, které na základě definovaných charakteristik (tj. především vzhledem k vizuálnímu stylu) určila jako součást hipsterské skupiny. Jakkoli nemohla na základě této sondy přistoupit k podstatnější generalizaci, již samotný vstup do terénu v případě tohoto prostředí a tématu je bezpochyby ocenitelným krokem, který přináší přinejmenším základní půdorys, kudy se může ubírat studium těchto nových (nebo spíše staronových) urbáních fenoménů.

Autorčiny závěry jsou sice omezené, ale naznačují jeden velmi zásadní poznatek týkající se hipsterství. O subkulturu v klasickém slova smyslu (tedy tak, jak se rozvíjely v punkovém, skinheadském hnutí, v podobě teddybears či mods v Británii) se v případě pražského prostředí určitě nejedná, a to minimálně z toho charakteristického důvodu, že se hipsteri, kteří sami odpovídají představě o hipsterech tak, jak ji sami popisují, odmítají s hipsterstvím identifikovat a považují to jen za „nálepku“ okolí. Dochází tak k paradoxu, kdy se aktéři hlásí k určitým znakům, o kterých vědí, že jsou identifikovány s určitou skupinou, sami se však k této skupině nechtějí počítat. Jak se zdá z autorčina cenného výzkumného vhledu, je to způsobeno tím, že hlavní charakteristikou, která je s hipsterstvím spojována a je pro aktéry v životě klíčová, je individualita a originalita, tedy odlišnost nejen od většinové společnosti, ale také od všech ostatních příslušníků stejného prostředí.

Práce je zpracována pečlivě, vychází z adekvátního množství literatury a solidním způsobem zpracovává kvalitativní data, která autorka sama získala. V práci tak neshledávám žádné formální vady.

Z uvedených důvodů navrhuji práci hodnotit známkou výborně.

Karel Šima